

Tien varrelta.

Teosofisen Seuran 30:s vuosikokous pidettiin tavallisuuden mukaan Adyarissa (Madras, India) joulukuun 26-27 p:nä. Meille saapuneesta virallisesta kertomuksesta päättäen tämä vuosikokous näkyy olleen onnistuneimpia ja opettavimpia mitä tähän saakka on pidetty. Kongressiin oli eri tahoilta saapunut osanottajia noin 800, joista seitsemänsataa hindulaista ja 95 muukalaista muista maanosista ja maista. Paitsi vanhaa kunniakasta presidenttiä, eversti Olcottia, näkyi siinä Indian suuri ystävä ja hyväntekijä, Mrs. Annie Besant, ja Teosofisen Seuran kuuluisa opettaja Mr. C. W. Leadbeater, joka paluumatkallaan pitkältä, vuosia kestäneeltä luentomatkaltaan maan ympäri viivähti jonkun aikaa vanhassa Adyarissa, jossa hänen henkinen kasvatuksensa kaksikymmentä vuotta sitten alkoi Madame Blavatskyn johdolla. Mrs. Besant puhui taivasalla Indian herämyksestä ja piti neljä luentoja Seuran Hallissa (luentosalissa) Bhagavad-Gitasta. Mr. Leadbeater luennoitsi niinkään kahdesti Hallissa ja piti yhden esitelmän Madrasin yleisölle. Molemmat puhuivat sitä paitsi 28 p:nä, jolloin erityisesti vietettiin Teosofisen Seuran kolmekymmenvuotista olemassaoloa.

Presidentin vuosikertomuksesta tahdomme mainita, että Seuralla nyt on 11 rekisteröityä sektsionia, nim. brittiläinen, skandinaivialainen, hollantilainen, ranskalainen, indialainen, amerikkalainen, australialainen, uusi-seelantilainen, italialainen, saksalainen ja kuubalainen; kaksi on muodostumaisillaan, etelä-afrikkalainen ja etelä-amerikkalainen. Loosheja eli paikallisosastoja on 850 (789 vuoden 1904 lopussa), josta näkyy, että Seura tasaisesti kasvaa ja kehittyy.

Adyarin kirjastossa löytyy 13,188 painettua teosta ja 12,847 käsikirjotusta. Presidenttiä kauan elähyttänyt toivo on vihdoin toteutunut: kirjasto on saanut taitavan ja sopivan johtajan tri Otto Schraderista, joka Strassburgin yliopistosta muutti Indiaan tuoden suosituksia mukanaan Saksan etevimmiltä sanskritisteiltä, prof. Paul Deusseniltä, prof. H. Oldenbergiltä ja prof. Ernst Leumannilta.

Teosofinen kirjallisuus on viime vuoden kuluessa taas melkoisesti lisääntynyt; alkuperäisiä teoksia on ilmestynyt 25 englannin, 3 ranskan, 1 saksan, 6 italian, 1 espanjan, 1 tanskan, 3 suomen ja muutamia hollannin kielellä. Käännöksiä on julkaistu 1 englannin, 8 ranskan, 2 saksan, 6 italian, 5 espanjan, 2 ruotsin, 3 tanskan, 1 suomen, 1 marathin, 3 tamihin ja useita hollannin kielellä. Yhteensä on teosofisia kirjoja vuonna 1905 ilmestynyt 150 kappaletta, joista yksin hollannin kielellä 36 kirjaa; 42 käännöstä on julkaistu indialaisilla murteilla. Teosofisia aikakauskirjoja ilmestyi v. 1905 eri maissa yhteensä 38, joista 18 englantilaista, 1 ruotsalainen, 4 ranskalaista, 4 espanjalaista, 3 hollantilaista, 1 suomalainen, 2 saksalaista, 1 italialainen ja 4 indialaisilla murteilla.

Europalainen Liitto. Tämä liitto, johon kuuluvat kaikki Teosofisen Seuran europalaiset sektsionit, pitää kolmannen vuosikokouksensa Parisissa kesäkuun 3, 4 ja 5 p:nä tänä vuonna.

Eversti Olcott saapuu Indiasta kokousta johtamaan ja Mr. Leadbeater tulee luultavasti myös olemaan tilaisuudessa läsnä.

Kokoukseen voivat ottaa osaa kaikki T. S:n jäsenet viiden francin maksua vastaan. Kongressin sihterin osote on 59, Avenue de la Bourdonnais, Paris.

Teosofisen Seuran vapaus. Kuka on siveellisesti vastuunalainen kirjotelmista ja kyhäyksistä, jotka julaistaan teosofisissa aikakauslehdissä, kuka kirjoista ja teoksista, jotka ilmestyvät teosofisella kustannuksella? Ei missään tapauksessa Teosofinen Seura. Siveellisesti vastuunalainen on yksin artikkelin kirjottaja ja kirjan tekijä. Toimitukset ja kustannusliikkeet eivät ole vastuunalaisia julkaisemistaan kirjallisista tuotteista, mutta heitä voi joko moittaa epäviisaasta valinnasta ja lyhytnäköisestä menettelystä tahi kiittää tehtävänsä hyvästä suorittamisesta. Toimitukset ja kustannusliikkeet ovat inhimillisiä laitoksia, jotka eri tavalla voivat käsittää tehtävänsä Teosofisen Seuran palveluksessa. Toisten mielestä teosofia on tarkoin määrätty oppijärjestelmä (kuten teknillinen teosofia eli salatiede on), toisten mielestä se on vapaa totuuden etsintä (kuten jumalallinen viisaus ehdottomassa merkityksessä on vapaa). Teosofisen Seuran ohjelmaan soveltuvat molemmat

katsantokannat, koska Seura on perustettu ehdottoman vapaalle pohjalle intellektualisessa eli älyllisessä suhteessa, vaikka kaikkia jäseniä yhdistää yhtä ehdoton siveellinen side: kaikkien veljeys.

Ihmisen synnynäinen luonne. Omantunnon viime numerossa moitti A. N. vastauksessaan XVII kysymykseen toimitusta siitä, että se joulukuun numerossa oli julaissut M. K:n vastauksen samaan kysymykseen ilman muistutuksia. Nähdäkseni semmoiseen moitteeseen ei kumminkaan ole syytä. Kysymykseen »mistä johtuu epäsiiveellisyys?» vastaa M. K., että ihminen syntyy hyvänä ja että huonot aineelliset olot ja huono kasvatus tekee hänet pahaksi, A. N. sitä vastoin, että ihminen ei synny hyvänä, vaan että hän tuo perisyntien edellisistä ruumistuksistaan mukaansa. Puhumatta siitä, että kysymysostossa nimenomaan pyydetään kaikkia halullisia lukijoita sekä kysymään että vastaamaan – josta seuraa vapaa mielipiteitten vaihtelu –, tuntuu minusta, että tässäkin kohden toteutuu vanha ranskalainen lausetapa »mielipiteitten yhteentörmäyksestä selviää totuus». Molemmat vastaukset ovat mielestäni paikallaan. Sillä kuinkahan on »teosofiselta kannalta»? Syntyykö ihminen hyvänä vai eikö? Tämä riippuu siitä, minkä merkityksen annamme sanalle »ihminen». Jos ihminen on sama kuin kuolevainen persona, silloin hän tosiaan ei synny hyvänä, sillä jokainen persoonallisuus on edellisten karmanmukainen tulos, ja karma on hyvistä ja pahoista langoista punottu verkko. Mutta jos ihminen on kuolematon individualiteti, yksilöllisyys, silloin voimme syystä sanoa, että hän syntyy hyvänä – sillä eihän ihminen henkisenä olentona koskaan ole muuta kuin hyvä! »Paha» hän on ainoastaan siinä määrin kuin hän ei tunne omaa itseään. Sentähden uskon puolestani, että ulkonaiset olot ovat suurimpana tekijänä ihmisen kehityksessä. Jos voisimme aina syntyä hyvin, jumalallisiin ympäristöihin olen vakuutettu siitä, että meidän synnynäinen jumalallisuutemme pian tulisi näkyviin ja anastaisi kaiken ylivalan. Ettei semmoisia ihanteellisia olosuhteita ole tarjona, se on meidän ihmisten, se on ihmiskunnan yhteinen karma, ja se karma tosiaan ei ole hyvä!

»**Punainen kirja.**» Edessäni pöydällä on teosofisissa piireissä erityistä huomiota herättänyt ja tekisi mieleni sanoa surullisen kuuluisaksi tullut »punainen kirja». Hieman vallankumoukselliselta se näyttääkin aito sosialistisessa ulkoasussaan, mutta vasta kun kirjan lukee, pääsee selville siitä, kuinka todella vallankumouksellisia ajatuksia se kätkee punaiseen pukuunsa. Tämän kirjan nimi on »Sukupuoliasia järjen ja hengen valossa» ja lienee sen sisältö monelle »Omantunnon» lukijalle jo tuttu.

Usealta taholta on kuultu tämänkaltaisia moitteita: »kuinka kirja, joka ei ole teosofinen eikä ollenkaan esitä teosofian kantaa kysymyksessä olevassa asiassa, on ilmestynyt Teosofisen Kustannusliikkeen kustannuksella?» Onpa menty niinkin pitkälle, että suorastaan on moitittu kirjaa epäsiiveelliseksi, ja väitetty, että se saattaa koko teosofian ja teosofisen liikkeen huonoon huutoon.

Omasta puolestani en hetkeksikään epäile, että teosofian asia olisi minkäänmoisessa vaarassa, koska »totuus on suuri ja pääsee voitolle»¹, mutta mielihyvällä näen, että kirja on pannut ajatukset liikkeelle ja aiheuttanut vilkasta mielipiteiden vaihtelua. Juuri semmoista tarvitaan meidän liikkeessämme niinkuin muualla. Muistuu mieleeni, mitä kuuluisa ja oppinut toverimme G. R. S. Mead lausui Theosophical Review'n tammikuun numerossa: »jospa tekijämme ja kynäniekkamme toisivat esille oikein omintakeisia ja uusia näkökantoja! Jospa meidän kirjallisuutemme pujahtaisi vähän tuota filosofista huumoriakin, ettemme vain jähtyisi omaan pyhyteemme!» Ja tahtoisin tähän lisätä, että jos joku esim. kirjottaisi oikein nerollisen kirjutuksen tai kirjan – sanokaamme jälleensyntymisoppia vastaan, niin Teosofisen Seuran asia olisi juuri saattaa se julkisuuteen! Pääasia kaikkia kysymyksiä pohdittaessa on järkipäätäminen, intohimoista ja kiihkosta vapaa ajattelu, joka uskaltaa etsiä totuutta kaikkialta ja nähdä se kaikkialla missä sitä on.

Mitä nyt siihen tulee, että Palomaan kirja, joka »ei esitä teosofian kantaa» käsittelemässään asiassa, on ilmestynyt Teosofisen Kustannusliikkeen kustannuksella, on mielestäni sillä seikalla pätevä syynsä. Kirjan tekijä, jonka maailmankatsomus tunnetusti on teosofinen, huomauttaa itse

¹ Magna est veritas et praevalabit.

kirjansa alussa, että hän selvittelee sukupuoli asiaa »sen maailmankatsomuksen mukaan, mikä minulla (hänellä) on sekä fyysisestä aistimiselämästä että siitä olemistilasta, jota ei meidän tavallisilla ruumiin aistimilla käsitetä», ja tämä seikka yksin riittäisi oikeuttamaan hänen kirjalleen sijan teosofisessa kirjallisuudessa, koska se kirja, ainakin pohjaltaan, on tekijän teosofisen maailmankatsomuksen tuote. Syy, miksi se on julaisu Teosofisen Kustannusliikkeen kustannuksella, on nähdäkseni kuitenkin paljon ylevämpi. Voisihan tapahtua, että kypsytön teosofikirjailija julistaisi »puhdasoppisena» teosofiana semmoista, jota kokeneemmat teosofian harrastajat saisivat hävetä, ja silloinhan olisi syytä moittia kustantajain huonoa arvostelukykä. Mutta kun kirjailija, joka kauan ja paljon on harkinnut ja miettinyt asiaa, tarttuu kynään ja kertoo maailmalle, mitä hänen sydäntään painaa, eikö meidän silloin totuudenetsijöinä tule kuunnella hänen sanojaan? Jos huomaamme ne köykäisiksi ja voimme ne semmoisiksi todistaa, silloin hänen omat silmänsäkin aukenevat ja hän ymmärtää erehtyneensä.

Sillä muistakaamme yksi tärkeä kohta: jumalallinen viisus ei ole ortodoksiaa, ei mitään oikeaoppista järjestelmää. »Teosofia on ikuisten totuuksien uskonto ja Teosofinen Seura on vapaan ajattelun temppele. Sentähden jokainen teosofinen kirjailija tai puhuja itse on vastuunalainen sanoistaan – ja lukija tai kuulija omaksuu niistä vain sen verran, minkä omatuntonsa ja järkensä hyväksyy». Nämä sanat kirjoitin ensimmäisen teosofisen teokseni (Valoa kohti) alkuun ja ne olisivat saaneet olla painettuna Palomaankin kirjan ensimmäiselle lehdelle. Jokainen meistä on totuuden etsijä, ei totuuden tietäjä. Teosofinen Seura on se ainoa veljeskunta, jonka jäsenet todella saavat ajatella vapaasti ja lausua ajatuksensa vapaasti – pelkäämättä iankaikkista tuomiota. Kun me astumme Teosofiseen Seuraan, hyväksymme sen ohjelman ensi pykälän, jonka mukaan tunnustamme, että kaikki ihmiset ovat veljiä. Ja sen Seuran jäsenenä olemme velvolliset osottamaan samaa kunnioitusta muiden rehellisille mielipiteille kuin sydämässämme soisimme, että muut osottaisivat meidän katsantokannallemme.

Kas siinä syy, minkätähden pidän luonnollisena ja oikeana ja minkätähden iloitsen siitä, että Palomaan kirja on ilmestynyt teosofisen teoksen nimellä. Onhan tekijä vilpittön totuudenetsijä, onhan hän mies, joka on paljon nähnyt elämää ja paljon ajatellut sitä – tätä ei kukaan epäile. Kuinka hän siis olisi kirjottanut kirjan, jonka sisältöä hän ei ottaisi omalletunnolleen, jonka siveellisyydestä hän ei olisi valmis vastaamaan, siksi kunnes hän itse mahdollisesti näkee asioita toisessa valossa? Kaikki syytökset kirjan epäsiiveellisestä hengestä raukeavat tyhjiin tämän tosiseikan edessä.

Uuden ajan oireet. Olen kuullut kerrottavan, että jossain maamme lyseossa on kokonainen luokka, joka yhteisvoimin pohtii elämän kysymyksiä ja omaa sängen tolstoilaiset mielipiteet. Toivon, että näiden nuorten filosofinen ja uskonnollinen into ei laimene iän karttuessa.

Kolmas vuosikokous. Teosofisen kustannusliikkeen vuosikokous pidetään tänä vuonna maaliskuun 4 p:nä klo ½10-1 Sörnäisten Työväen Yhdistyksellä.

Pekka Ervast.